

Oamenii Moldovei mele

GLEBUS SAINCIUC

Chișinău 2019

Aș face măști întregului glob pământesc...

(Glebus Sainciuc)

Artist plastic de o apreciabilă originalitate, Glebus Sainciuc s-a născut la 19 iulie 1919 la Chișinău. Face studii la Liceul „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Chișinău. În anul 1942 susține bacalaureatul, după care studiază, până în 1944, la Facultatea de Arhitectură a Politehnicii din București.

După război, absolveste Școala de Arte Plastice „Iliia Repin” din Chișinău (1947), în același an fiind primit în rândurile Uniunii Artiștilor Plastici din Moldova.

Debuturile sale în pictură sunt marcate de căutările specifice anilor '30-'40 ai sec. XX din artele plastice române și vest-europene. A realizat o serie de compoziții inspirate din viața oamenilor simpli: *Viticultori* (1954), *La cramă* (1955), *La ferma de lapte* (1957), *Masa mare* (1960) ș. a..

Cultivă cu succes genul portretului: *Elevă* (1961), *Cântăreța Maria Bieșu* (1967), *Medicul Vasile Anestiade* (1972), *Ion Creangă* (1978), *Pictorul Igor Vieru* (1979) etc.

S-a impus, totuși, printr-o galerie de portrete ale contemporanilor, cu precădere oameni de artă, de literă, savanți: *actrița Nina Vodă* (1966); scriitorii *Vasile Vasilache* (1968), *Lidia Istrati*, *Petru Cărare* (1970), *Leonida Lari* (1972), *Vladimir Beșleagă* (1973); *traducătorul Igor Creșu* (1973); *muzicianul Vasile Goia* (1976); poezii *Valeria Grosu* (1992), *Iulian Filip* (1993); *criticul de artă Larisa Turea* (1995); *cântărețul Radu Dolgan* (1996); *economistul Vasile Șoimaru* (2006) etc. Portretele sale redau cu multă pătrundere și măiestrie artistică lumea interioară a omului, față de care pictorul a manifestat întotdeauna o mare dragoste și stimă.

S-a manifestat și ca autor de grafică: *Mama* (1933), *Maria Drăgan* (1984), *Ana-Maria* (1993) și ca ilustrator de carte, executând ilustrații atât pentru lucrări umoristice, cum ar fi: *Parodii* (1965), *Parodii și epigrame* (1976, 1981) de Petru Cărare, cât și pentru volume cu tematică diversă: *Cartea poeziei* (1974), *Cu tot ce a fost odată el: Memoriei lui Alexandru Cosmescu* (1992), *Mass-media în top: 50 plus 1 jurnaliști în/din Republica Moldova* (2000) etc.

Un alt capitol în creația lui Glebus Sainciuc îl constituie șarjele (caricaturile), reprezentând chipurile a numeroși actori, artiști plastici, scriitori, muzicieni, interpreți, oameni de știință, jurnaliști etc. Numai în ziarele și revistele din Chișinău a publicat circa 500 de asemenea lucrări.

În anii 1969-1979 a realizat *Bagatele* – o serie de desene (circa 300 de lucrări) executate prin asociație cu muzica.

Glebus Sainciuc a fost promotorul unui gen inedit și extrem de original în arta plastică basarabeană – măștile, executate printr-o metodă proprie, destul de complexă, și, de multe ori, jucate pe scenă de autor, în cadrul unor adevărate spectacole. În perioada 1957-1997 maestrul a creat peste 300 de măști.

Este protagonistul unui film documentar-artistic realizat de un grup de creație din Finlanda, Norvegia și Suedia (anii '70-'80 ai sec. XX). În 1983 a fost lansat filmul documentar intitulat *Glebus*, o creație a regizorului Valeriu Jereghi.

Pentru realizări remarcabile în domeniul artelor plastice i s-au oferit mai multe distincții și titluri onorifice: laureat al Concursului Republican de desen (1964), Medalia de argint a EREN pentru o serie de portrete și grafică (1971), Om Emerit al RSSM (1976), laureat al Premiului de Stat al RSSM (1980), Artist al Poporului din Republica Moldova (1991), Cavaler al Ordinului Republicii (1999), Doctor Honoris Causa al Academiei de Științe a Moldovei (2009).

Deține mai multe mențiuni, inclusiv diplome de excelență din partea săptămânalului „Literatura și arta”, a Teatrului Satiric „Ion Luca Caragiale” și alte distincții ale diferitor instituții mass-media și de cultură din Chișinău.

A desfășurat și o vastă activitate publică. Mulți ani a fost președintele Secției Pictură a Uniunii Artiștilor Plastici, membru al Consiliului de conducere al Uniunii Artiștilor Plastici.

S-a stins din viață la 16 octombrie 2012, la vârsta de 93 de ani, la Chișinău.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Referințe critice

Glebus Sainciuc: bibliogr. / Bibl. Mun. „B.P.Hasdeu”; resp. de ed.: Lidia Kulikovski. – Ch.: Museum, 1996. – 121 p.

Rusu-Ciobanu, Valentina. Mica istorie din albumul de familie / Valentina Rusu-Ciobanu, Lică Sainciuc. – Ch.: Arc, 2018. – 212 p.

Referințe

Bobeică, Constantin. Între precocitate și tardivitate: [Glebus Sainciuc] // Bobeică, Constantin. Lumini și umbre: (Miscelaneu) / Constantin Bobeică. – Ch., 2011. – P. 161-163.

Ciobanu, Valerian. Glebus Sainciuc // Ciobanu, Valerian. Nume și Lume / Valerian Ciobanu. – Ch., 2008. – P. 74-75.

Cuzuioac, Ion. Atelierul maestrului Glebus Sainciuc // Cuzuioac, Ion. Lume, lume... / Ion Cuzuioac. – Ch., 2006. – P. 79-80.

Manole, Ana. Glebus Sainciuc. Știubeiul de Aur // Manole, Ana. Ochii lui Iisus: carte de auzit cu sufletul și de văzut cu inima / Ana Manole. – Ch., 2009. – P. 25.

Purice, Lucia. Lumină răsfrântă în chipuri...: [Glebus Sainciuc] // Purice, Lucia. A patra dimensiune / Lucia Purice, Vlad Zbârnciog. – Ch., 1991. – P. 66-73.

Rău, Alexe. Un copil înțelept – Glebus Sainciuc: [eseu] // Rău, Alexe. La verbvedere / Alexe Rău. – Ch., 2011. – P. 72-76.

Roibu, Nicolae. Sainciuc Glebus // Roibu, Nicolae. Cei care sunt...: Dialoguri, eseuri, medalioane și întâmplări cu personalități din Republica Moldova / Nicolae Roibu. – Ch., 2000. – P. 141-144.

Dedicații lirice

Ladaniuc, Victor. Sufletul meu: plasticianului Glebus Sainciuc // Ladaniuc, Victor. Starea de a fi / Victor Ladaniuc. – Ch., 2009. – P. 19-20.

Luțcan, Andrei. Maska lui Sainciuc // Luțcan, Andrei. Destine trecute prin timp / Andrei Luțcan. – Ch., 2013. – P. 18.

Manole, Ana. Glebus Sainciuc, știubeiul de Aur // Manole, Ana. Ochii lui Iisus: versuri / Ana Manole. – Ch., 2009. – P. 25.

Romanciuc, Vasile. Măștile: lui Glebus Sainciuc // Romanciuc, Vasile. Lumina glasului lăuntric / Vasile Romanciuc. – Ch., 2016. – P. 177.

Glebus Sainciuc ni se pare a fi emblema unui generos fond uman ce stă în Basarabia la temelia vitalității, rezistenței și renașterii unei culturi.

Ion Mureșan

Calitățile și capacitățile creatoare ale maestrului Glebus Sainciuc, înverdate prin discursul civic și creator, se eșafodează pe o formidabilă cultură acumulată, fie parcurgând toate treptele posibile de studii academice, fie asumându-și travaliul de autodesăvârșire continuă.

Tudor Braga

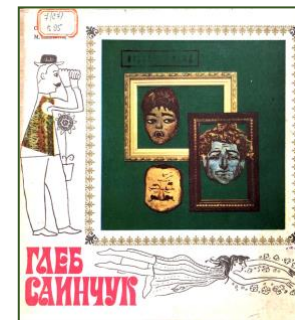
În ceea ce face Sainciuc se întrezăresc elemente nu doar vechi, ci chiar antice. Dar Sainciuc, așa copil cum li se pare multora, nu s-a oprit la aspectul etno-folcloric (căci altfel rămânea un simplu meșter popular) ci s-a ridicat la nivelul unei arte irepetabile.

Marea sa descoperire este de a fi făcut o simbioză armonioasă între colectivismul artei populare și individualismul artei culte.

Alexe Rău

Originalitatea stilului său a uimit întreaga lume. Inconfundabil prin tot ce face, mai întâi de toate surprinde și redă cu rafinament lumea interioară a omului, față de care artistul are o deosebită stimă și respect.

Tatiana Cojocar

*Alcătuitor: Sabina Dodul
Responsabil de ediție: Eugenia Bejan*